

Jørgelse af Principet „borgerligt Ægteskab“, og jeg tror veddeles, at jo mere man slysselsætter sig med dette Lovforslag, desto mere vil man, maaske mod sit Ønske, ogsaa søres til at komme ind paa det Spørgsmaal, som nu blev bragt paa Bane af den sidste ærede Taler, nemlig om Forholdet mellem Stat og Kirke og om Adskillelse mellem Stat og Kirke. Dette har da ogsaa vist sig i den store Kirkekommission, der jo for 10 Aar tilbage beskæftigede sig med dette saavel som med andre Spørgsmaal, at man fra Først af betragtede dette Spørgsmaal om de saakaldte Fraskiltes Vielse som en af de mindre vanskelige Ting, men alt efter som man beskæftigede sig med denne Sag, viste det sig, hvorledes Vanskelighederne i Virkeligheden vare store. Det viste sig, hvorledes selv mange af de Mænd, som fra først af havde været tilbøjelige til at mene, at Sagen ganske simpelt kunde løses paa den Maade, som er foreslaaet af den ærede Forslagsstiller, ved nærmere Overveielse af Sagen kom til at se, at det dog ikke var saalige at afgjøre Tingen paa den Maade. Jeg skal selvfølgelig ikke indlade mig i en Forhandling med det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Lund) om det Spørgsmaal, om det i og for sig er samfremmende med Kristi Religion, at Fraskilte udenfor et enkelt Tilfælde kunne paany faae kirkelig Vielse. Dette Spørgsmaal foreligger slet ikke, men hvis det forelaa, vilde jeg ialtsald ikke føle mig kaldet til at indlade mig i Diskussion om dette Spørgsmaal med det ærede Medlem. Det er muligt, at han har Ret deri; men jeg ved ikke rettere, end at der derom er forskjellige Meninger blandt dem, som ere mere kvalificerede end jeg til overhovedet at have en Mening og at tale med om denne Sag. Men, som sagt, det forekommer mig, at derom er Spørgsmaalet slet ikke, ligesaa lidt som der her er Tale om, hvorvidt Skilsmisse i og for sig er noget Høiligt eller Noget, man skulde søge at vanskeliggjøre. Endnu mindre forekommer det mig, at der her er Spørgsmaal om, hvorvidt det er rigtigt eller ikke at holde paa Ægteskabets Uopløselighed i Modsætning til den moderne frie Kjarlighed. Jeg tror, at man kan være enig med det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds deri, at det er af største Vigtighed, saaledes som det for faa Dage siden blev udtalt i en anden lovgivende Forsamling, at holde paa Ægteskabet som Familiens Grundvold og derigennem som Grundvoelden for hele Statsordningen, og at man ikke kan gjøre det, uden at man virkelig fastholder som et Princip, at Ægteskabet er uopløseligt, og at som Følge deraf Skilsmisse ikke let skal tilstedes, og hvilke videre Konsekventer man deraf vil drage, uden at man behøver at stille sig paa det Standpunkt, som det ærede Medlem indtager. Hvis det forholder sig saaledes, at, om ogsaa Staten mener at burde indvømme Skilsmisse, kan og skal Kirken dog ikke finde sig i, at Fraskilte

indgaa nyt Ægteskab med ny kirkelig Vielse, hvis det forholder sig saaledes, stiller jeg først den Fordring til Kirken og dens Lærere, at de blive enige om den Ting, og at det gjøres gjældende fra en enig Kirkes Side, at saaledes forholder det sig, og at man saa gaar den Vej, der efter min Mening bør gaas, saalænge Kirken ikke er adskilt fra Staten, nemlig søger at bevæge Staten til at høre sig for den kirkelige Opfattelse af Sagen; kan dette opnaas — og dertil skal jeg ønske alt muligt Held — kunne Kirkens naturlige Repræsentanter, saalænge man ikke har nogen Forsætning for Kirken, ikke blot bringe det dertil, at der er fuld Enighed mellem dem selv om, at saaledes forholder det sig efter Kirkens Lære, men ogsaa bringe det dertil, at Staten erkjender dette, og faae Staten til at rette sine Love i Overensstemmelse dermed, saa er der Intet at sige om Sagen. Men, naar det ærede Medlem har talt saa Meget om, at det var anstødeligt, saaledes som det gik til, at en Præst skulde være nødt til at forrette en kirkelig Vielse, som er mod hans Overbevisning, kan jeg vel give ham Ret deri, naar man betragter Sagen fra den Enkeltes, om man vil fra Præstens, Standpunkt, men jeg vil paa- staa, at vi have den Pligt ogsaa at se Sagen fra en anden Side, nemlig fra Statens Standpunkt, og jeg vil da nok spørge om, naar Statens Lovgivning er den, at Skilsmisse kan finde Sted paa de og de Betingelser, paa den og den Maade, og naar i Medfør af disse i Staten gjældende Love vedkommende Myndighed — det være sig Domstolene, som udtale en Dom om, at de ere retlig adskilte fra hinanden, eller det være sig Kongen, som løser Ægteskabet og derigennem tillægger de paagjældende Personer Ret til at betragte dette Ægteskab som fuldstændig hævet og til at indgaa nyt Ægteskab og vel at mærke, naar et Ægteskab er løst ved Dom, er det endog meget hyppig, at der her i Overensstemmelse med Lovens tilføies, at de Paagjældende have Ret til at indgaa nyt Ægteskab — jeg vil altsaa spørge, naar i Medfør af Statens Love et Ægteskab paa lovlig Maade er hævet og opløst med Ret for de Vedkommende til at indgaa nyt Ægteskab, enten ifølge Dom eller kongelig Afgjørelse, er det da ikke anstødeligt, at, naar den Vedkommende i Medfør af denne Afgjørelse vil indgaa dette nye Ægteskab, og de hændende sig til en af Statens Embedsmænd — thi det er Præsterne i Folkekirken nu — for at faae tilstet dette nye Ægteskab, han saa skal kunne afvise det og sige: Nei, det stemmer ikke med min Opfattelse at vie Eder, fordi den Ene af Eder — eller I begge To — allerede tidligere have været i andet Ægteskab, uden at Døden er kommen imellem. Er det ikke anstødeligt, at de Vedkommende i saa Tilfælde maaske maa løbe fra den ene Præst til den anden, indtil de endelig maaske kunne være saa heldige at finde en Præst, som vil høre sig